

2022-02-24

Ju2022/00530

Justitiedepartementet
EU-enheten

EU-nämnden
Riksdagen

Kopia: Justitiekommittén
Kopia: Socialförsäkringsutskottet
Kopia: Civilutskottet
Kopia: Konstitutionsutskottet
Kopia: Försvarsutskottet

Kommenterad dagordning för rådets möte för rättsliga och inrikes frågor (RIF) den 3–4 mars 2022

3 mars inrikes frågor

1. Godkännande av dagordningen

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Godkännande.
Se bifogad preliminär dagordning.

2. A-punkter

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Godkännande av A-punktlista. Det har ännu inte presenterats någon A-punktlista.

3. Förordning om ändring av förordning (EU) 2016/399 om en unionskodex om gränspassage för personer (kodex om Schengengränserna)

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Riktlinjedebatt

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Kommissionen lade den 14 december 2021 fram sitt förslag till ändringar i Schengens gränskodex. Förslaget rör bland annat de delar som avser tillfälligt återinförande av gränskontroll vid de inre

gränserna. Därutöver föreslås definitioner och förtydliganden av begrepp hänförliga till instrumentalisering av migranter och gränsövervakning. Vidare innehåller förslaget en helt ny bestämmelse som syftar till att vid behov möjliggöra bindande gemensamma åtgärder i form av ett inreseförbud till EU från tredjeland när det föreligger en situation med epidemisk potential. Ytterligare ändringsförslag omfattar mindre justeringar av befintliga bestämmelser om polisiära- och andra myndighetskontroller i gränsområden där kontrollerna inte utgör gränskontroll.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen välkomnar kommissionens översyn och förslag till ändringar i gränskodex. Regeringen stödjer överlag förslagen som rör återinförande av gränskontroll vid inre gräns och anser att tidsgränsen för en återinförd gränskontroll vid inre gräns primärt bör avgöras av det allvarliga hotets varaktighet och att medlemsstaterna medges en sådan flexibilitet. Regeringen anser också att det är av vikt att de skyldigheter gentemot kommissionen avseende analys, motivering och övriga redogörelser som förslaget innebär inte blir för omfattande eller betungande.

Regeringen stödjer även förslaget i de delar som rör polisiära- och andra myndighetskontroller och avlägsnande av tredjelandsmedborgare till annan medlemsstats territorium. Bestämmelserna måste även beakta medlemsstaternas behov av flexibilitet samt nationell lagstiftning. Regeringen stödjer överlag förslaget i de delar som avser att vid behov möjliggöra bindande gemensamma åtgärder i form av inreseförbud till EU från tredjeland. Detta under förutsättning att medlemsstaternas kompetens och behörighet att lagstifta på området respekteras i relevanta delar.

Åtgärder och undantag behöver också vara proportionerliga och ta hänsyn till att bland annat varu- och tjänstehandel inte ska påverkas i större utsträckning än vad som är nödvändigt.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Överläggning i justitieutskottet den 27 januari 2022.

Fortsatt behandling av ärendet: Förhandling pågår i rådsarbetsgruppen för gränsfrågor.

Faktapromemoria: 2021/22: FPM42

4. Tillståndet i Schengenområdet

a) Lägesrapport

b) Den politiska styrningen av Schengen

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Det franska ordförandeskapet har sedan en tid drivit frågan om bättre styrning av Schengensamarbetet och har föreslagit att etablera ett så kallat Schengenråd för att ge Schengenfrågorna särskilt utrymme genom att en del av ett ordinarie RIF-råd tillägnas just frågor rörande Schengensamarbetet och styrningen av det. Schengenrådet ska vid det kommande RIF-rådet diskutera läget i Schengen och det ska ske utifrån en resultattavla (ibland också ”barometer”) som ska sammanställas utifrån ett antal indikatorer med hjälp av information från bland andra relevanta EU-byråer och utifrån en rapport som sammanställs av kommissionen.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen kan välkomna att ett helhetsgrepp tas om styrningen av Schengensamarbetet och att läget i Schengenområdet följs upp. Eventuella åtgärder som föreslås ska komplettera existerande och beslutade åtgärder och effektivisera samarbetet.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: Styrningen av Schengensamarbetet kommer sannolikt att på nytt diskuteras i samband med RIF-rådet i juni.

Faktapromemoria: -

5. Rådets förordning om en utvärderings- och övervakningsmekanism för Schengenregelverket

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Allmän riktlinje

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Förslaget handlar om att förbättra och effektivisera förutsättningarna för de utvärderingar som genomförs i medlemsstaterna med jämna mellanrum, och som syftar till att kontrollera efterlevnaden av Schengenregelverket. Bland annat föreslås en större flexibilitet när det gäller vilka områden som ska utvärderas, att procedurerna för uppföljning efter genomförd utvärdering ska gå snabbare, och att ett ökat tryck på att åtgärder vidtas snarast efter avslutad utvärdering införs.

Under det franska ordförandeskapet har förhandlingar på tjänstemannanivå förts i syfte att uppnå enighet kring vissa utestående frågor, bl.a. rörande proceduren för antagande av utvärderingsrapport respektive rekommendationer, och om bestämmelser rörande s.k. oannonserade besök. En ytterligare utestående fråga rör utformning av bestämmelser avseende förslagets tillämpning på de medlemsstater som ännu inte deltar i Schengenregelverket fullt ut.

Ordförandeskapet har inför rådsmötet aviserat att man önskar nå en allmän riktlinje om hela förslaget, men några närmare detaljer om hanteringen vid rådsmötet är ännu inte kända.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen avser ställa sig bakom ordförandeskapets ambition att nå en allmän riktlinje om förslaget vid rådsmötet. Regeringens bedömning är att förhandlingarna har resulterat i bra kompromisslösningar vad gäller bland annat den institutionella balansen, medlemsstaternas bidrag till den så kallade expertpoolen och oannonserade utvärderingsbesök. Sammantaget bedöms förslaget bidra till ett mer flexibelt och målinriktat utvärderingsinstrument och samtidigt innebära ökad effektivitet vad gäller genomförande och uppföljning.

När det gäller tillämpning av förslaget på de medlemsstater som ännu inte deltar i Schengensamarbetet fullt ut avser regeringen att återkomma när det finns ett konkret förslag att ta ställning till.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Samråd med EU-nämnden den 3 december 2021 och information till justitieutskottet den 2 december 2021. Överläggning i justitieutskottet den 30 september 2021.

Fortsatt behandling av ärendet: Ordförandeskapets avsikt är att rådet ska bekräfta en överenskommelse om hela förslaget vid rådsmötet, och att

förordningen ska antas efter att konsultationsförfarande med Europaparlamentet avslutats senare under våren.

Faktapromemoria: 2020/21:FPM120

6. Övriga frågor – aktuella lagstiftningsförslag

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson och Anders Ygeman

7. Asyl och migration: genomgång av framsteg som gjorts

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport

Ansvarigt statsråd: Anders Ygeman

Förslagets innehåll: Kommissionen presenterade den 23 september 2020 ett meddelande om en ny migrations- och asylpakt. Pakten innehåller förslag till åtgärder och ett antal nya eller reviderade rättsaktsförslag, rekommendationer och riktlinjer på områdena migration, asyl, integration, gränsförvaltning och samarbete med tredjeland. Medlemsstaternas låsta positioner kring de övergripande och centrala frågorna om ansvarsfördelning och solidaritet blockerar möjligheterna att komma framåt. I ett försök att lösa upp låsningarna har det franska ordförandeskapet presenterat ett förslag om en stegvis ansats.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen kan ställa sig bakom den stegvisa ansatsen i syfte att komma framåt i förhandlingarna. Regeringen kan stödja att i ett första steg inkludera screening och eurodac och att detta balanseras med frivillig omfördelning och andra solidaritetsåtgärder. Regeringen kan acceptera att detta första steg tillämpas på prov under en begränsad tid. Det är dock viktigt att denna period inte blir för lång och att förhandlingarna om rättsakterna i pakten inte pausas under denna period. Så

mycket som möjligt av migrations- och asylpakten bör komma på plats under innevarande mandatperiod. Det är viktigt att europaparlamentet involveras. Regeringen kan välkomna planerna att ta fram en vägkarta över nästa steg och processen framåt.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden den 2 oktober 2020, den 6 november 2020 och den 11 december 2020 samt den 5 mars 2021, den 4 juni 2021 och den 30 september 2021. Information till socialförsäkringsutskottet den 1 oktober 2020 samt överläggning med socialförsäkringsutskottet den 5 november 2020 och den 8 december 2020. Information till socialförsäkringsutskottet den 4 mars 2021, den 3 juni 2021, den 28 september 2021 och den 15 februari 2022.

Fortsatt behandling av ärendet: Diskussionerna väntas fortsätta i rättsrådgivarkretsen och Coreper II.

Faktapromemoria: Faktapromemoria 2020/21:FPM19

8. Slutsatser om civilskyddsinsatser med anledning av klimatförändringarna

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Godkännande

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Det franska ordförandeskapet har föreslagit rådsslutsatser om civilskyddets roll i ljuset av de konsekvenser klimatförändringarna medför. Avsikten är att förbereda civilskyddsarbetet att kunna hantera fler allvarliga kriser i framtiden, både på europeisk och nationell nivå. Åtgärderna i slutsatserna syftar till att förbättra förmågorna i alla relevanta delar av civilskyddsarbetet, det vill säga förebyggande, beredskap och operativt arbete. Särskild hänsyn ska tas till den lokala nivån och befolkningens engagemang.

Rådsslutsatserna inbjuder medlemsstaterna till att bland annat utveckla lämpliga förebyggande- och beredskapsåtgärder samt att säkerställa att det finns tillräcklig kapacitet att operativt hantera kriser som kan komma att

inträffa till följd av klimatförändringar. Slutsatserna hänvisar med anledning av detta till att fortsätta utvecklingen av resurserna i *European Civil Protection Pool* och *rescEU*-kapaciteter baserat på nuvarande och framtidsinriktade scenarier enligt artikel 10 i beslut nr 1313/2013, civilskyddsmekanismen, särskilt inom områdena flygande resurser för att släcka skogsbränder, kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära incidenter, akutsjukvård samt transport, logistik och tillfälliga boenden för befolkning i områden som drabbats av naturkatastrofer.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen anser att det är viktigt att förbättra unionens beredskap, operativa förmåga och motståndskraft i förhållande till framtida kriser. I det sammanhanget välkomnar regeringen initiativet att sätta fokus på civilskyddets roll i ljuset av de konsekvenser som följer av klimatförändringarna. Regeringen avser ställa sig bakom ett antagande av utkastet till rådsslutsatser.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

9. Uttalande från rådet om Interpols efterlysningar (red notices)

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Godkännande

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Uttalandet uppmuntrar Interpol i dess arbete att motverka att politiskt motiverade så kallade röda notiser eller att röda notiser som kan stå i strid med mänskliga rättigheter publiceras av organisationen.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen avser att ställa sig bakom uttalandet.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

4 mars rättsliga frågor

10. E-bevisning

- a) Förordning om europeiska utlämnandeorder och bevarandeorder för elektroniska bevis
- b) Direktiv om rättsliga företrädare för insamling av bevisning

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Lägesrapport

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Förordningen syftar till att ge brottsbekämpande myndigheter inom EU ett ändamålsenligt och effektivt verktyg för att få tillgång till elektronisk bevisning från tjänsteleverantörer som erbjuder sina tjänster i EU. Direktivet reglerar tjänsteleverantörers skyldighet att utse en rättslig representant för insamlande av bevisning.

Rådet beslutade om allmän riktlinje avseende kommissionens förslag till en förordning om e-bevisning i december 2018 och i mars 2019 avseende förslaget till direktiv. Den 11 december 2020 antog Europaparlamentet sin ståndpunkt avseende båda förslagen. Treparsamtalen med Europaparlamentet inleddes i början på 2021. Fokus i samtalen har framförallt varit på i vilken utsträckning myndigheter i den andra staten ska involveras i samband med att en order om utlämnande av elektronisk bevisning översänds till en tjänsteleverantör.

Förslag till svensk ståndpunkt: -

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Överläggning med justitieutskottet den 24 maj 2018 och utskottet har även informerats vid flera tillfällen, senast den 3 juni 2021 och den 2 december 2021. Överläggning med konstitutionsutskottet den 22 november 2018. Samråd har ägt rum med

EU-nämnden vid flera tillfällen, senast den 4 juni 2021 och 3 den december 2021.

Fortsatt behandling av ärendet: Treparsamtalen förväntas fortsätta under åtminstone våren 2022.

Faktapromemoria: Fakta-PM (2017/18:FPM88)

11. Övriga frågor – aktuella lagstiftningsförslag

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från ordförandeskapet

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson och Anders Ygeman

12. Frågor som rör tillgång till advokat

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Vid rådsmötet väntas en diskussion om frågor kopplade till tillgång till advokat i ljuset av rättsstatens principer. En liknande diskussion pågår inom Europarådet och ordförandeskapet förväntas vilja höra medlemsstaternas erfarenheter av och syn på bland annat frågor om självständighet för advokater.

Förslag till svensk ståndpunkt: Tillgången till en oberoende advokat eller annat rättsligt biträde som företräder den enskildes intressen i en rättsprocess är grundläggande i en rättsstat. Sverige välkomnar därför ett åsiktsutbyte mellan medlemsländerna.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

13. Grundläggande rättigheter

- a) Diskussion med direktören för Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter (FRA)

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Diskussion

Ansvarigt statsråd: Jeanette Gustafsdotter

Förslagets innehåll: Vid rådsmötet väntas en diskussion med direktören för EU:s byrå för grundläggande rättigheter, Michael O'Flaherty om EU:s arbete mot rasism och antisemitism.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen välkomnar diskussionen och avser lyfta att det är av stor vikt att EU arbetar aktivt mot alla former av rasism, inklusive antisemitism. Det är därför mycket positivt att kommissionen har tagit en strategisk ansats genom handlingsplanen mot rasism och strategin mot antisemitism och för judiskt liv, samt att rådet nu väntas anta rådsslutsatser på området. De kunskapsunderlag som EU:s byrå för grundläggande rättigheter (FRA) producerar utgör viktiga underlag för beslutsfattande inom EU och nationellt. Regeringen ser därför positivt på om FRA fortsätter att följa trender i alla medlemsstater, bl.a. vad avser rasism och dess olika former, inklusive antisemitism.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

- b) Slutsatser om kampen mot rasism och antisemitism

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Godkännande.

Ansvarigt statsråd: Jeanette Gustafsdotter

Förslagets innehåll: Det franska ordförandeskapet har presenterat ett utkast till rådsslutsatser om kampen mot rasism och antisemitism. Utkastet tar framför allt sin utgångspunkt i den handlingsplan för arbetet mot rasism som antogs av kommissionen i oktober 2020 samt den strategi mot

antisemitism och för judiskt liv som antogs av kommissionen i oktober 2021, men även i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna samt relevanta direktiv och rambeslut.

I utkastet konstateras att utsattheten för personer som utsätts för rasistiska och antisemitiska incidenter har ökat, inte minst online och i pandemins spår. Medlemsstaterna uppmanas att vidta ett antal åtgärder. Bland annat för ökad kunskap i samhället, bättre skydd för individer, ett effektivare rättsväsende, ett utvecklat arbete för att kunna följa utvecklingen av rasistiska och antisemitiska incidenter över tid samt för att motverka spridningen av rasistiskt och antisemitiskt material. Rådet föreslås välkomna kommissionens stärkta arbete på området. Slutligen föreslås uppmaningar till kommissionen om att upprätthålla fokus på frågorna, om att stödja nationella myndigheter och civilsamhället samt om att följa upp genomförandet av handlingsplanen mot rasism och strategin mot antisemitism och för judiskt liv.

Förslag till svensk ståndpunkt: EU är en union grundad på värden och alla former av rasism, inklusive antisemitism, måste bekämpas. Regeringen anser att rådsslutsatserna utgör ett viktigt ställningstagande från rådet, vilket kan tjäna som utgångspunkt för det fortsatta arbetet på området. Regeringen avser därför att ställa sig bakom godkännandet av utkastet till rådsslutsatser.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: -

Fortsatt behandling av ärendet: -

Faktapromemoria: -

14. Rådets beslut om hatpropaganda och hatbrott

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Allmän riktlinje/riktlinjedebatt.

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Kommissionen har tagit initiativ till att rådet ska besluta om att utvidga den rättsliga grunden för straffrättslig EU-lagstiftning så att den även omfattar hatpropaganda och hatbrott. Ett sådant beslut

kräver enhällighet i rådet och parlamentets godkännande. Om ett sådant beslut fattas kan kommissionen därefter föreslå ett direktiv på området.

Förslag till svensk ståndpunkt: Hatpropaganda och hatbrott undergräver grunden för ett demokratiskt samhälle. Det är brott som har gränsöverskridande karaktär eftersom material t.ex. sprids i sociala medier och på internet. Det finns därför skäl att utvidga den rättsliga grunden så att gemensamma åtgärder inom EU kan införas om det senare bedöms som nödvändigt för att åstadkomma en godtagbar miniminivå på det straffrättsliga skyddet i alla medlemsstater. Regeringen, som i det här sammanhanget inte tar ställning till ett eventuellt senare direktivförslag från kommissionen på området, kan därför godta utkastet till rådets beslut om att utvidga den rättsliga grunden till att omfatta hatbrott och hatpropaganda.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Information till justitieutskottet den 2 december 2021 och samråd med EU-nämnden den 3 december 2021. Överläggning med justitieutskottet den 27 januari 2022.

Fortsatt behandling av ärendet: Om en allmän riktlinje nås krävs Europaparlamentets godkännande och därefter ett formellt antagande av rådet.

Faktapromemoria: Faktapromemoria 2021/22:FPM41

15. Övriga frågor

a) Anklagelser om korruption

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från Polen

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Polen avser be kommissionen och EPPO om information gällande det fall av otillåten påverkan på Europeiska unionens domstol som avslöjats av fransk media.

- b) Anklagelser om våld mot demonstranter under protester mot covid-19-restriktioner

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från Polen

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Polen önskar lyfta att polis i flera medlemsstater mött demonstranter som protesterat mot Covid-19-restriktioner med våld.

- c) Åtal mot en polsk domare i Belarus

Vilken typ av behandling förväntas i rådet: Information från Polen

Ansvarigt statsråd: Morgan Johansson

Förslagets innehåll: Polen önskar informera om att en polsk domare nu åtalas i Belarus. Domaren dömde i januari 2022 att en belarusisk regimkritiker inte skulle lämnas över till Belarus med risk för dennes säkerhet.